

Til stk. 4.

Spørgsmålet, om der i en situation er tale om vildledning, må som nævnt vurderes ud fra de samlede omstændigheder i forbindelse med markedsføringen. Såvel skriftlige som mundtlige oplysninger skal tages i betragtning. Eventuelle tegninger og billeder på varen eller i reklamer for varen kan have indflydelse på forbrugers opfattelse af f.eks. varens indhold. Frugtillustrationer på en yoghurt kan give forbrugeren forventninger om, at varen indeholder frugt. Indeholder varen udelukkende eller overvejende aromaer som smagsstof, vil en sådan illustration være vildledende. Varens placering kan ligeledes give forbrugeren forventninger om et bestemt indhold. Eksempelvis kan et krav om kølig opbevaring for et slikprodukt give indtryk af et ernæringsmæssigt indhold, der svarer til f.eks. mælkeprodukter. Ligeledes kan placering af blandingsprodukter af alkohol og sodavand i området for sodavand og læskedrikke give det indtryk, at der er tale om produkter med børn og unge som målgruppe. Placeringen vil især have betydning, hvis det indtryk den giver, understøttes af den øvrige markedsføring af produktet i f.eks. emballage og reklamer.

Til stk. 5.

I bestemmelsen slås det fast, at den, der er ansvarlig for mærkning og markedsføring af en vare, skal kunne dokumentere, at de fremsatte oplysninger og påstande er korrekte. Det er således ikke tilsynsmyndigheden, som skal føre bevis for, at de er urigtige.

Til § 20

Bestemmelsen svarer indholdsmæssigt til levnedsmiddellovens § 28, idet stk. 2 dog er ændret til en bemyndigelse til at fastsætte regler vedrørende anprisninger.

Bestemmelsen sigter ligesom § 19 mod at opfylde et af lovforslagets hovedformål om at beskytte forbrugerne mod vildledende markedsføring af fødevarer, specielt ved at vække frygt eller udnytte angstfølelse hos forbrugerne. Forbudene i bestemmelserne stk. 1, nr. 1 - 4, gælder uafhængigt af, om der foreligger videnskabelig dokumentation for, at en fødevarer har de egenskaber der reklameres med. Begrundelsen er, at reklamer m. v. inden for bestemmelsens område, selv om de nok er objektivt sande, alligevel kan forlede til et uhensigtsmæssigt fødevarerforbrug på grund af f.eks. utryghed ved eller angst for sygdomssymptomer. Det er således underordnet for anvendelse af bestemmelsen om en anprisning isoleret set kan dokumenteres videnskabeligt, idet selv korrekte anprisninger, som falder ind under bestemmelsen, er

ulovlige. § 20 er dog ikke til hinder for, at forbrugerne generelt oplyses om sammenhæng mellem kost og sygdom.

Eksempler på anprisninger, der kan vække frygt hos forbrugerne er »Tør du lade være med....« og »Jeg vil gerne se mine børnebørn vokse op....«. Eksempler på anprisninger, der angiver, at en fødevarer virker forebyggende eller helbredende er »Kan imødegå blodpropper«, »Virker kolesterolnedsættende« og »Modvirker kræft«.

Traditionelt har der ikke fra producenter og forhandlere af almindelige fødevarer været større interesse for at anvende sundhedsanprisninger i markedsføringen af fødevarer. Først i forbindelse med den store omsætningsudvikling, som fandt sted inden for helsekostområdet i 1980'erne, og den stigende ernæringsbevidsthed hos forbrugerne, som fandt sted samtidigt, blev der udvist egentlig interesse for sammenkædningen mellem fødevarer og sygdomme.

Formentlig som følge af de senere års mere seriøse ernæringsforskning og -oplysning samt befolkningens stigende interesse for at leve og spise sundt, er sundhedsanprisninger blevet interessant for en større del af fødevarerbranchen. Senest har der været et ønske om at kunne sundhedsanprise de såkaldte funktionelle fødevarer.

Bestemmelsen har endvidere delvis til formål at gennemføre mærkningsdirektivet. Det fremgår af direktivets artikel 2, stk. 1 litra b, at mærkning m. v. ikke må tillægge fødevarer medicinske egenskaber, idet det ikke er tilladt at reklamere med, at fødevarer kan forebygge, behandle eller helbrede sygdomme eller give indtryk af sådanne egenskaber. Direktivet åbner ikke mulighed for at benytte sådanne anprisninger.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 4, skal ses i sammenhæng med, at tilsætning af tilsætningsstoffer som vitaminer og mineraler og andre næringsstoffer til fødevarer reguleres med hjemmel i forslagens § 16, stk. 1.

Eksempler på overtrædelser af bestemmelsen i stk. 1, nr. 5, er f.eks. »Uden bivirkninger« og »Eneste ...mærke, der er farmaceutisk kontrolleret«.

Til stk. 2.

Ved stk. 2 gives fødevarerministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om salg og anprisning af fødevarer, som er særligt egnede for mennesker med specielle ernæringsmæssige behov.

I Rådets direktiv nr. 89/398/EØF om levnedsmidler til særlig ernæring er der fastsat regler for mærkning og anmeldelse af produkter med særlige ernæringsmæssige formål. Endvidere bestemmes det, at der kan fastsættes særdirektiver på en række områder. Der er fastsat regler om modernælkserstatnin-